

Šance v životě dětí jsou silně ovlivněny kvalitou jejich vzdělávání. Školy se snaží poskytovat dětem znalosti, dovednosti a interpersonální kompetence nutné pro jejich další rozvoj, život v dospělosti a pro jejich budoucí přispění k rozvoji hospodářství a společnosti. Školy mohou nabídnout zkušenosti, které dítě nemusí doma získat, zejména pokud žije ve znevýhodněném prostředí (Heckman, 2008; Heckman, 2011). Avšak i přes snahy vlád poskytovat vysoce kvalitní vzdělávání, v zemích OECD i nadále existují rozdíly ve výsledcích vzdělávání. Velký počet žáků nezíská ani minimální úroveň vzdělání, což ohrožuje jejich budoucnost i pokrok dané společnosti.

Vzdělávací cíle určené pro mladé lidi v zemích OECD jsou ambiciózní: poskytovat všem obohacující příležitosti ke vzdělání od předškolního vzdělávání až po minimálně ukončení úplného středního vzdělání. Zpráva OECD „Už žádné neúspěchy: deset kroků k rovnosti ve vzdělávání“ (*No More Failures: Ten Steps to Equity in Education*; Field, Kuczera a Pont, 2007) tuto skutečnost jasně zdůraznila. Nedávno dali ministři školství ze zemí OECD jasně najevo, jak je důležité nabídnout všem dětem silný start do života, včetně vysoce kvalitního vzdělávání ve školách, a to až do ukončení středního vzdělání. „Musíme být schopni poskytnout všem žákům celou řadu alternativ v (nižším) středním vzdělávání a ve vyšším středním vzdělávání, aniž bychom vzdělávací systémy příliš zjednodušili, což ovšem neznamená, že snížíme laťku. Naším cílem je dosáhnout, aby se vzdělávací systémy staly více inkluzivními pomocí rozvíjení mechanismů, které zajistí, aby každý díky na míru šitým postupům dosáhl úspěchu“ (OECD, 2009). Toto je zásadním úkolem i odrazovým můstkem směrem k soudržným společnostem a konkurenceschopným ekonomikám.

Důkazy jsou zcela přesvědčivé: rovnost ve vzdělávání se vyplácí. Systémy, které si v rámci OECD vedou nejlépe¹, jsou ty, které kombinují vysokou kvalitu s rovným přístupem. V takových vzdělávacích soustavách může velká většina žáků dosáhnout vysoké úrovně dovedností a znalostí, což závisí ve větší míře na jejich schopnostech a nasazení než na jejich sociálním a ekonomickém zázemí (viz obr. 1.1). Tato kapitola analyzuje, jak přínosy investic do rovnosti ve vzdělávání převáží náklady a jsou efektivní pro jedince i společnosti, proč by rovnost mohla a měla jít ruku v ruce s kvalitou. Kromě toho kapitola ukazuje, že investice do rovnosti ve vzdělávání jsou ekonomicky účinné, zejména pokud jsou investice učiněny včas. Kapitola rovněž objasňuje, jak se snižující počty žáků, kteří předčasně opouštějí školu, a posilování kvality a dokončení úplného středního vzdělávání odráží ve vysoké návratnosti z krátkodobého i dlouhodobého hlediska. Ve stávajících souvislostech mezinárodní hospodářské recese se tyto důkazy stávají relevantnějšími než kdy jindy.